บทที่ 3

การให้บริการผ่านบัตรพลาสติกของธนาคารพาณิชย์

ปัจจุบันเทคโนโลยีทางการเงินได้พัฒนาก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรมทางการเงินใหม่ๆ ถูกนำมาใช้งานเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปและเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้บริโภคได้ตรงตามความต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการชำระเงิน ซึ่งแต่เดิมนั้นอาศัยเงินสดเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ ต่อมาเมื่อเทคโนโลยีในด้านต่างๆ ได้รับการพัฒนามากขึ้น บัตรพลาสติกเริ่มเข้ามาสู่ตลาดการเงินและมีบทบาทในธุรกิจการค้า ทำให้ขั้นตอนการชำระเงินเป็นไปอย่างรวดเร็ว ผู้บริโภคนิยมใช้บัตรพลาสติกในการชำระค่าสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น บัตรพลาสติกถือเป็นกระเป๋าสำรองเพื่อการจับจ่ายใช้สอยเพราะบัตรพลาสติกสามารถใช้ถอนเงินสดได้ตลอด 24 ชั่วโมง ช่วยรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และยังช่วยเพิ่มปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ พร้อมกับกระตุ้นการบริโภคเพิ่มมากขึ้น บัตรพลาสติกที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบันแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ บัตรเอทีเอ็ม บัตรเครดิต บัตรสมาร์ทการ์ด และบัตรเดบิต

บัตรเอทีเอ็ม (ATM Card) หรือบัตรฝากถอนเงินอัตโนมัติ จัดเป็นบัตรพลาสติกประเภทแรกที่ใช้เป็นอุปกรณ์ทางคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้ในการฝาก-ถอนเงิน โอนเงิน สอบถามยอดเงินคงเหลือในบัญชี ฯลฯ ได้โดยผ่านเครื่องฝากถอนเงินอัตโนมัติหรือเครื่องเอทีเอ็ม (Automatic Teller Machine – ATM) โดยไม่ต้องผ่านพนักงานที่เคาน์เตอร์ของธนาคาร ผู้ถือบัตรเพียงแต่สอดบัตรเอทีเอ็มเข้าไปในเครื่องแล้วกดรหัสส่วนตัว หรือ PIN CODE (Personal Identification Number) แล้วเลือกรายการที่ต้องการดำเนินการ ทั้งนี้ผู้ถือบัตรจะได้รับบริการจากเครื่องเอทีเอ็มตามรายการที่ระบุไว้

บัตรเครดิต (Credit Card) เป็นบัตรที่ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินต่างๆ หรือบริษัทต่างๆ ออกให้แก่ลูกค้าเพื่อใช้ชำระค่าสินค้าและบริการแทนการใช้เงินสดแล้วค่อยชำระหรือผ่อนชำระคืนในภายหลัง (Buy Now Pay Later) บัตรเครดิตจึงเป็นการให้สินเชื่อประเภทหนึ่งของธนาคารพาณิชย์ โดยธนาคารจะกำหนดวงเงินใช้จ่ายสำหรับเบิกถอนเงินสดล่วงหน้าไว้ส่วนหนึ่งและกำหนดวงเงินที่ใช้ซื้อสินค้าไว้อีกส่วนหนึ่ง บัตรเครดิตจึงเป็นตราสารทางการเงินชนิดหนึ่งที่เป็นเครื่องยืนยันได้ว่า ผู้ที่ถือบัตรเครดิตนี้เป็นผู้มีเครดิต โดยพิจารณากลั่นกรองจากผู้ออกบัตรและยังเป็นหลักฐานที่แสดงว่า เจ้าของบัตรเครดิตนี้จะได้รับสินเชื่อผู้บริโภค (Consumer Credit)

สำหรับการซื้อสินค้าและบริการจากผู้ขายในระยะเวลาหนึ่ง บัตรเครดิตที่ใช้กันในปัจจุบันส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นบัตรพลาสติก โดยด้านหน้าของบัตรจะมีชื่อสกุลของผู้ถือบัตร สัญลักษณ์ของธนาคารหรือสถาบันผู้ออกบัตร เดือนปีที่สามารถใช้บัตร เดือนปีที่บัตรหมดอายุ หมายเลขบัตร ส่วนด้านหลังของบัตรประกอบไปด้วยแถบแม่เหล็กเพื่อบันทึกข้อมูลของผู้ถือบัตรและรหัสผู้ที่ออกบัตรกำหนดให้ (Magnetic Strip) ถัดลงมาจะเป็นแถบลายมือชื่อของผู้ถือบัตร (Signature Panel) เมื่อผู้เป็นเจ้าของบัตรได้รับบัตรเครดิตแล้วมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องลงลายมือชื่อของตนเองที่ด้านหลังบัตรก่อนที่จะนำบัตรเครดิตไปเปิดใช้

บัตรสมาร์ทการ์ด หรือบัตรติดชิพ เป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีขั้นล่าสุด โดยบัตรสมาร์ทการ์ดจะมีขนาดและรูปร่างเท่ากับบัตรพลาสติกชนิดอื่นๆ แต่มีลักษณะพิเศษคือ มีการฝัง Chip Microprocessor ไว้ภายในบัตร ซึ่ง Chip ดังกล่าวทำหน้าที่บรรจุข้อมูลและประมวลผลข้อมูลต่างๆ ไปในตัวด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จึงทำให้มีความปลอดภัยสูงและปลอมแปลงได้ยาก จึงได้มีการนำบัตรสมาร์ทการ์ดมาใช้ในระบบการเงินโดยเฉพาะการใช้แทนเงินสดในการชำระค่าสินค้าและบริการ บัตรสมาร์ทการ์ดแบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่ Intelligent Smart Card ซึ่งจะบรรจุ CPU (Central Processing Unit) หรือหน่วยประมวลผลกลางเพื่อใช้บันทึก เก็บ และประมวลผลข้อมูล โดยบัตรประเภทนี้สามารถเพิ่มเติมข้อมูลเบื้องต้นของผู้ถือบัตรรวมทั้งมูลค่าของบัตรได้ด้วย ทั้งนี้มูลค่าของบัตรจะลดลงเมื่อมีการใช้บัตรและสามารถเติมมูลค่าหรือจำนวนเงินเข้าไปใหม่ได้ ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า บัตรเงินสดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Purse) ประเภทที่สองคือ Memory Card บัตรประเภทนี้จะมีหน่วยความจำบนบัตรแต่ไม่มีอุปกรณ์ในการประมวลผล ตัวอย่างของบัตรประเภทนี้ได้แก่ บัตรโทรศัพท์ สามารถบันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูลได้มากกว่าบัตรพลาสติกทั่วไป และสามารถใช้งานได้หลายประเภท (Multipurpose Capability) สามารถเก็บรักษาข้อมูลได้ปลอดภัยกว่าบัตรแถบแม่เหล็กธรรมดา โดยทั่วไปธนาคารพาณิชย์จะนำบัตรสมาร์ทการ์ดมาใช้ในด้านการชำระเงิน (Payment Card) เป็นส่วนใหญ่

บัตรเดบิต (Debit Card) หรือบัตรเงินสด เป็นบัตรที่ได้จากการพัฒนาบัตรเอทีเอ็มให้มีประสิทธิภาพในการใช้งานได้ดียิ่งขึ้น บัตรเดบิตสามารถใช้แทนเงินสดในการชำระค่าสินค้าและบริการด้วยการหักบัญชีทันที ณ จุดขาย (Point of Sales) แต่ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ประเภทบัตรเครดิต (Non-Credit Product) กล่าวคือ เมื่อผู้ถือบัตรเดบิตใช้บัตรในการชำระเงินค่าสินค้าและบริการร้านค้าจะนำบัตรเดบิตรูดกับเครื่องอนุมัติการใช้บัตร ณ จุดชำระเงิน (Point of Sales Terminal) ซึ่งใช้ร่วมกับเครื่องอ่านสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์หรือ EDC (Electronic Data Capture) ซึ่งมีลักษณะคล้ายเครื่องอ่านบัตรเครดิต เครื่องอ่านจะทำหน้าที่ในการเช็คจำนวนเงินในบัญชีออม

ทรัพย์หรือกระแสรายวันของผู้ถือบัตรว่ามีจำนวนเพียงพอที่จะชำระค่าสินค้าและบริการหรือไม่ หากจำนวนเงินมีเพียงพอก็จะถูกหักออกจากบัญชีของผู้ถือบัตรโดยอัตโนมัติในทันทีโดยไม่ต้องใช้เงินสดเลย โดยผู้ถือบัตรจะต้องเซ็นต์ชื่อบนสลิปส์การซื้อสินค้าหรือโดยการกดรหัสในกรณีที่ร้านค้ามีแป้นรหัส ซึ่งเรียกว่า PIN PAD และเครื่องจะทำการโอนเงินไปให้กับร้านค้าทันทีเช่นเดียวกัน แต่หากจำนวนเงินไม่เพียงพอต่อการชำระค่าสินค้าและบริการเครื่องก็จะไม่อนุมัติการหักบัญชีดังกล่าว และผู้ถือบัตรก็จะไม่ได้เครดิตจ่ายก่อนผ่อนทีหลังเหมือนระบบบัตรเครดิตทั่วไปด้วย

3.1 ความเป็นมาและวิวัฒนาการของบัตรพลาสติกในประเทศไทย

บัตรพลาสติกในประเทศไทยได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการบัตรเอทีเอ็ม บัตรเครดิต บัตรเดบิต หรือบัตรสมาร์ทการ์ด ซึ่งบัตรพลาสติกต่างๆ เหล่านี้ล้วนแต่สร้างความสะดวกสบายให้กับผู้ใช้บริการบัตร และสร้างรายได้ให้กับผู้ให้บริการบัตร สามารถสรุปความเป็นมาและวิวัฒนาการของบัตรพลาสติกในประเทศไทยได้ในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1
วิวัฒนาการของบัตรพลาสติกในประเทศไทย

พ.ศ.	เหตุการณ์
2512	● บริษัท ไดเนอร์สคลับ (ประเทศไทย) จำกัด ออกบัตรเครดิตครั้งแรก
2515	● ธนาคารกสิกรไทยและธนาคารศรีนครได้ร่วมกันออกบัตรเครดิตสำหรับใช้ในประเทศโดยเฉพาะมีชื่อเรียกว่า บัตรเครดิตเอนกประสงค์ เป็นบัตรเครดิตแรกที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ของไทย
2521	● ธนาคารกสิกรไทย (มหาชน) จำกัด ออกบัตรเครดิตของตนเองชื่อ บัตรเครดิตธนาคารกสิกรไทย ขณะเดียวกันธนาคารศรีนครก็ได้ออกบัตรเครดิตที่มีชื่อเรียกว่า บัตรเอนกประสงค์ ธนาคารศรีนคร ถือเป็นการเริ่มต้นการแข่งขันธุรกิจบัตรเครดิตในประเทศ
2522	● ธนาคารกสิกรไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของบริษัท วีซ่า อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด และเป็นผู้ได้รับสิทธิในการเป็นตัวแทนออกบัตรเครดิตวีซ่าในประเทศไทย
2524	● บริษัท ซีทัวร์ จำกัด ตกลงร่วมกับบริษัท อเมริกันเอ็กซ์เพรส จำกัด โดยมีธนาคารกรุงเทพร่วมทุนกันตั้งบริษัท อเมริกันเอ็กซ์เพรส (ประเทศไทย) จำกัด (American Express (Thailand) Co.,Ltd.) ออกบัตรเครดิตอเมริกันเอ็กซ์เพรส และในปีเดียวกันธนาคารไทยพาณิชย์ได้ออกบัตรร่วมกับวีซ่าและมาสเตอร์การ์ด

พ.ศ.	เหตุการณ์
2526	• ธนาคารไทยพาณิชย์เริ่มต้นการเปิดใช้บริการเงินด่วนเอทีเอ็ม ถือเป็นการให้บริการบัตรเอทีเอ็มเป็นครั้งแรกในประเทศไทย
2527	• ธนาคารกสิกรไทยได้นำบัตรวีซ่ามาให้บริการ • ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงไทย ธนาคารทหารไทย และธนาคารกรุงศรีอยุธยาเริ่มทยอยการออกให้บริการบัตรเอทีเอ็ม
2528	• ธนาคารทหารไทยได้นำบัตรวีซ่ามาให้บริการ
2530	• ธนาคารกรุงศรีอยุธยาได้นำบัตรวีซ่ามาให้บริการ • ธนาคารไทยพาณิชย์ออกบัตรโพธิ์เงินโพธิ์ทอง สำหรับใช้ในประเทศ
2533	• ธนาคารมหานคร ธนาคารนครหลวงไทย ธนาคารทหารไทย ธนาคารสหธนาคาร ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ และธนาคารศรีนคร ได้ร่วมมือกันออกบัตรเครดิตขวัญนคร และในปีเดียวกันนี้ธนาคารไทยพาณิชย์ได้มีการออกบัตรเครดิตร่วมหรือ Affinity Card ขึ้น ธนาคารซิตี้แบงค์ (Citibank) ได้ออกบัตเครดิตร่วมกับวีซ่า และธนาคารกรุงไทยได้มีการออกให้บริการบัตรเครดิต
2535	• ธนาคารซิตี้แบงค์และธนาคารกรุงไทยได้ออกบัตรเครดิตร่วมกับมาสเตอร์การ์ด
2538	• ธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ เริ่มให้บริการบัตรเครดิตวีซ่า • ธนาคารกสิกรไทยได้เปิดตัวบริการบัตรเดบิตอย่างเป็นทางการโดยรวมคุณสมบัติและสิทธิประโยชน์ของบัตรเดบิต บัตรเงินสดทันใจ และบัตรสมาชิกของห้างแมคโครไว้ในบัตรเดียวกัน
2539	• ธนาคารไทยทนุได้ออกบัตรเครดิตร่วมกับมาสเตอร์การ์ดโดยใช้ชื่อเรียกว่า บัตรเครดิตไทยทนุมาสเตอร์การ์ด
2542	• ธนาคารกรุงศรีอยุธยาได้พัฒนาบัตรกรุงศรีเอทีเอ็มมาเป็นบัตรเดบิตกรุงศรี อิเลคตรอน โดยเริ่มทดสอบระบบให้บริการเฉพาะพนักงานล่วงหน้า 2 เดือน และออกบริการให้ลูกค้าทั่วไปอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2542 • ธนาคารทหารไทยได้เริ่มออกให้บริการบัตรเดบิตวีซ่าอิเลคตรอน • ธนาคารเอเชียเปิดตัวบัตรเดบิตเอเชียวีซ่าอิเลคตรอน โดยเน้นเจาะกลุ่มลูกค้าย่อย
2543	• ธนาคารกรุงศรีอยุธยาได้ออกบัตรเดบิต ABAC VISA ELECTRON โดยร่วมกับมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ โดยใช้เป็นบัตรประจำตัวนักศึกษา • ธนาคารกรุงเทพได้ร่วมกับบริษัท วีซ่าอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด ออกบัตรเดบิตวีซ่าอิเลคตรอน โดยใช้ชื่อว่า “บัตรบีเฟิสต์ (Be 1 st)”

พ.ศ.	เหตุการณ์
2544	• ธนาคารกรุงศรีอยุธยาร่วมทุนกับบริษัท จี อี แคปปิตอล จำกัด ก่อตั้งบริษัท บัตรกรุงศรีอยุธยา จำกัด
2546	• ธนาคารกรุงเทพออกบัตรเดบิตในรูปของบัตรบีเฟิสต์ อีจีวี สามารถใช้บัตรเป็นส่วนลดในการซื้อบัตรชมภาพยนตร์ที่โรงภาพยนตร์ในเครืออีจีวีมูลค่า 20 บาท รวม 20 ที่นั่งต่อปี • ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดให้บริการบัตรวีซ่าอิเลคตรอนสำหรับลูกค้าเงินฝากทั่วไปและลูกค้าที่เป็นสมาชิกบริการธนาคารพิเศษ (Priority Banking) ของธนาคาร
2548	• ธนาคารกรุงศรีอยุธยาได้ออกบัตรเดบิตกรุงศรีวีซ่าอิเลคตรอนรุ่นใหม่ในชื่อ “FRIEND” • ธนาคารยูโอบี ออกบัตรเดบิตยูโอบี วีซ่า อิเลคตรอน • ธนาคารกรุงเทพเริ่มออกแคมเปญส่งเสริมการขายโดยมอบส่วนลดร้านค้าให้กับลูกค้าผู้ถือบัตร
2549	• ธนาคารกรุงไทยทำการเปลี่ยนชื่อเรียกบัตรจากบัตรเดบิตวีซ่าอิเลคตรอนกรุงไทยเป็นบัตรกรุงไทยวีซ่าเดบิต • ธนาคารออมสินออกบัตรออมสิน วีซ่า เดบิต • ธนาคารกรุงเทพออกบัตรรุ่นพิเศษสัญลักษณ์งานฉลองศิริราชสมบัติครบ 60 ปี
2550	• ธนาคารกรุงเทพจะออกบัตร “บีเฟิสต์บีทีเอส” ซึ่งเป็นการร่วมมือกันของธนาคารกรุงเทพ บริษัท วีซ่าอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด และรถไฟฟ้าบีทีเอส รวมคุณสมบัติของบัตรเดบิต บัตรเอทีเอ็ม และบัตรโดยสาร บีทีเอส สมาร์ทพาส เข้าไว้ด้วยกัน • ธนาคารนครหลวงไทยจะทำออกบริการบัตรเดบิต “SCIB D CARD” มาให้บริการโดยร่วมกับบริษัท มาสเตอร์การ์ดอินเตอร์เนชั่นแนล (ประเทศไทย) จำกัด • ธนาคารไทยพาณิชย์เปลี่ยนชื่อบัตรเดบิตจาก SCB EASY CARD เป็น SCB DEBIT CARD เพื่อให้ลูกค้าเข้าใจได้ง่ายเพราะคุณสมบัติของบัตรเดบิตคือสามารถใช้ซื้อสินค้าและบริการแทนเงินสดได้ • ธนาคารทหารไทยออกบัตรรุ่นพิเศษเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา

ที่มา : 1. ธนาคารแห่งประเทศไทย.

2. พรทิพย์ ทูลไพรัตน์, น.13 – 14; น.25 – 30.

3. ทำเนียบบัตรเครดิต 2005. การเงินธนาคาร, น.176 – 199.

3.2 เงื่อนไขและคุณสมบัติของบัตรเอทีเอ็ม บัตรเดบิต และบัตรเครดิต

บัตรพลาสติกเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในระบบการเงินการธนาคารของประเทศ บัตรแต่ละประเภทต่างก็มีคุณสมบัติแต่ละประการที่อาจเหมือนกันหรือแตกต่างกัน ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ผู้บริโภคจะนำใช้พิจารณาว่าจะเลือกใช้บริการของบัตรพลาสติกประเภทใดให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตของตนเอง ถือได้ว่าเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี คุณสมบัติของบัตรพลาสติกสามรถสรุปได้ตามตารางที่ 3.2 โดยจะทำเป็นการเปรียบเทียบกันระหว่างบัตรเอทีเอ็ม บัตรเดบิต และบัตรเครดิต เพื่อดูว่าแต่ละบัตรมีข้อกำหนดกฎเกณฑ์อย่างไรบ้าง

ตารางที่ 3.2

การเปรียบเทียบเงื่อนไขและคุณสมบัติของบัตรเอทีเอ็ม บัตรเดบิต และบัตรเครดิต

บัตรเอทีเอ็ม	บัตรเดบิต	บัตรเครดิต
● ผู้ถือบัตรจะต้องมีอายุ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป	● ผู้ถือบัตรจะต้องมีอายุ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป	● ผู้ถือบัตรจะต้องมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป
● ต้องมีบัญชีเงินฝากธนาคาร	● ต้องมีบัญชีเงินฝากธนาคาร	● ต้องมีบัญชีเงินฝากธนาคาร
● สามารถใช้บัตรเบิกถอนเงินสดได้เพียงอย่างเดียว	● สามารถใช้บัตรเบิกถอนเงินสดและใช้ชำระค่าสินค้า/บริการได้ โดยจะตัดเงินจากบัญชีทันทีในวงเงินเต็มจำนวน(ซื้อตอนนี้ จ่ายตอนนี้)	● สามารถใช้บัตรเบิกถอนเงินสดและใช้ชำระค่าสินค้า/บริการได้ โดยธนาคารผู้ออกบัตรจะให้สินเชื่อแก่ผู้ถือบัตร และผู้ถือบัตรจะเลือกชำระคืนเต็มจำนวนหรือบางส่วนก็ได้ (ซื้อก่อนจ่ายทีหลัง)
● ใช้ได้เฉพาะเครื่องเอทีเอ็มของธนาคารพาณิชย์ที่ให้บริการเท่านั้น	● สามารถใช้ได้กับเครื่องเอทีเอ็มและเครื่องรูดบัตร (EDC) ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่มีเครื่องหมาย PLUS , VISA หรือ MASTER	● สามารถใช้ได้กับเครื่องเอทีเอ็มและเครื่องรูดบัตร (EDC) ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่มีเครื่องหมาย VISA, MASTER หรือ AMEX

บัตรเอทีเอ็ม	บัตรเดบิต	บัตรเครดิต
● สามารถเบิกถอนเงินได้เท่ากับวงเงินที่มีในบัญชี	● การใช้วงเงินในการเบิกถอนและซื้อสินค้า/บริการ ขึ้นอยู่กับเงินบัญชี	● การใช้วงเงินในการเบิกถอนและซื้อสินค้า/บริการ ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้ถือบัตร/วงเงินที่ได้รับอนุมัติ
● ไม่มีความเสี่ยง	● ไม่มีความเสี่ยง	● มีความเสี่ยง เนื่องจากอาจเกิดหนี้สูญได้สำหรับธนาคารผู้ออกบัตรหากเรียกเก็บหนี้ไม่ได้
● ไม่สามารถใช้เป็นส่วนลดร้านค้าได้	● สามารถใช้เป็นส่วนลดร้านค้าและใช้ร่วมรายการส่งเสริมการขายต่างๆ ได้	● สามารถใช้เป็นส่วนลดร้านค้าและใช้ร่วมรายการส่งเสริมการขายต่างๆ ได้
● ต้องเสียค่าธรรมเนียมแรกเข้าและค่าธรรมเนียมรายปี	● ต้องเสียค่าธรรมเนียมแรกเข้าและค่าธรรมเนียมรายปี	● มีการยกเว้นค่าธรรมเนียมแรกเข้าและค่าธรรมเนียมรายปีสำหรับสมาชิกผู้ถือบัตร
● เสียค่าธรรมเนียมในการเบิกถอนเงินสดจากเครื่องเอทีเอ็มครั้งละ 3 บาท ในกรณีเบิกถอนเงินจากเครื่องเอทีเอ็มธนาคารอื่นเกิน 3 ครั้งต่อเดือน	● เสียค่าธรรมเนียมในการเบิกถอนเงินสดจากเครื่องเอทีเอ็มครั้งละ 3 บาท ในกรณีเบิกถอนเงินจากเครื่องเอทีเอ็มธนาคารอื่นเกิน 3 ครั้งต่อเดือน	● เสียค่าธรรมเนียมในการเบิกถอนเงินสดจากเครื่องเอทีเอ็มร้อยละ 3 ของจำนวนเงินที่เบิกถอน โดยไม่ต่ำกว่า 150 บาทต่อครั้ง

ที่มา : สรุปโดยผู้วิจัย

3.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากบริการบัตรพลาสติกประเภทต่าง ๆ

บัตรพลาสติกประเภทต่างๆ ที่เข้ามามีบทบาทในประเทศไทย ต่างก็ล้วนเป็นบัตรที่อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ถือบัตรทั้งสิ้น แต่ละบัตรก็มีความแตกต่างในคุณสมบัติการใช้งานที่แตกต่างกันไป ประโยชน์ที่ผู้ถือบัตรได้รับก็ย่อมแตกต่างกันไปตามประภทของบัตรด้วย ซึ่งสามารถสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้บริการบัตรพลาสติกประเภทต่างๆ ได้ตามตารางที่ 3.3 โดยสามารถแยกประเภทของผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการใช้บัตรเป็น 3 ประเภท คือ ผู้บริโภคหรือผู้ถือบัตร ร้านค้า และสถาบันการเงิน

ตารางที่ 3.3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการบัตรพลาสติกประเภทต่างๆ

ประเภทบัตร	ผู้ถือบัตร	ร้านค้า	สถาบันการเงิน
บัตรเอทีเอ็ม	● ความสะดวกรวดเร็วในการฝาก-ถอนเงินโดยไม่ต้องไปทำรายการที่เคาน์เตอร์ ● ไม่ต้องพกเงินสด	-	● ไม่ต้องลงทุนในการขยายสาขาเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากลูกค้าสามารถทำรายการบางประเภทผ่านเครื่องเอทีเอ็มได้ ● มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเก็บค่าธรรมเนียมแรกเข้าและค่าธรรมเนียมรายปี
บัตรเครดิต	● สะดวกสบาย ● ปลอดภัย ● ใช้แทนเงินสด ● ทำให้ไม่เสียโอกาสในการซื้อสินค้าและบริการในกรณีที่นำเงินสดติดตัวมาไม่พอ	● ขายสินค้าได้มากขึ้น เนื่องจากมีช่องทางการชำระเงินที่เพิ่มขึ้น ● การชำระเงินเป็นไปอย่างรวดเร็วขึ้น ลดเวลาและค่าใช้จ่าย ● ช่วยลดภาระการสำรองเงินสด การเก็บรักษาเงินสดที่ได้จากการชำระค่าสินค้าและบริการ	● มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเก็บค่าธรรมเนียมแรกเข้าค่าธรรมเนียมรายปี ค่าธรรมเนียมจากร้านค้าที่รับบัตร และดอกเบี้ยค้างชำระ

ประเภทบัตร	ผู้ถือบัตร	ร้านค้า	สถาบันการเงิน
บัตรสมาร์ทการ์ด	● ได้รับความปลอดภัยจากการป้องกันการปลอมแปลงที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ● ได้รับความสะดวก ● ไม่ต้องพกบัตรหลายใบ เนื่องจากสามารถใช้ทำรายการ ได้หลากหลายรูปแบบ	● ลดค่าใช้จ่ายในการสื่อสารคมนาคม ● ใช้เวลาในการทำรายการต่างๆ น้อยลง ● เพิ่มประสิทธิภาพในการทำรายการ ณ จุดขาย	● ลดต้นทุนและป้องกันการปลอมแปลง ● เพิ่มโอกาสในการเปิดตลาดใหม่ ● เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อผู้ถือบัตรที่เป็นลูกค้าและร้านค้าต่างๆ
บัตรเดบิต	● ไม่ต้องพกเงินสดเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดความสะดวกและปลอดภัย ● ทำให้ควบคุมค่าใช้จ่ายได้ ไม่ก่อให้เกิดหนี้ สามารถติดตามรายการการใช้จ่ายของตนเองได้จากรายงานทางบัญชีที่ธนาคารส่งให้ ● ทำให้ไม่เสียโอกาสในการซื้อสินค้าและบริการในกรณีที่นำเงินสดติดตัวมาไม่พอ	● ช่วยลดภาระการสำรองเงินสด การเก็บรักษาเงินสดที่ได้จากการชำระค่าสินค้าและบริการ ● ช่วยให้ขยายฐานรายได้ให้มากขึ้น เนื่องจากมีช่องทางการชำระเงินเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การค้าผ่านระบบพาณิชย์อิเลคทรอนิกส์ ● การชำระเงินเป็นไปอย่างรวดเร็วขึ้น ลดเวลาและค่าใช้จ่าย	● มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการให้บริการร้านค้าโดยการเก็บค่าธรรมเนียม และจากผู้ถือบัตรโดยการเก็บค่าธรรเมนียมแรกเข้าและรายปี ● ไม่ต้องมีภาระในการสำรองหนี้สูญ และไม่มีความเสี่ยงของหนี้สูญ ● เป็นการพัฒนาความสัมพันธ์กับลูกค้าโดยเพิ่มช่องทางการเข้าถึงเงินฝากได้ ● เพิ่มทางเลือกและความสะดวกสบายให้กับลูกค้า ● เพิ่มโอกาสในการขยายตลาดและแบรนด์ไปทั่วโลก

ที่มา : สรุปโดยผู้วิจัย

3.4 บัตรเดบิตของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

บัตรเดบิตเป็นบัตรที่ธนาคารพาณิชย์เริ่มหันมาให้ความสนใจมากขึ้น เนื่องจากภาวะการชะลอตัวของธุรกิจบัตรเครดิตที่ลดลงทำให้ธนาคารต้องปรับกลยุทธ์ในการให้บริการต่อลูกค้ามากขึ้น โดยได้พัฒนาผลิตภัณฑ์และเทคโนโลยีด้านการเงินใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้า โดยในระยะแรกธนาคารที่ออกบัตรเดบิตมีทั้งหมดจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารทหารไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารเอเชีย ต่อมาหลายๆ ธนาคารเริ่มหันมาให้ความสนใจในบัตรเดบิตมากขึ้น ทำให้มีการให้บริการบัตรเดบิตเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยในปัจจุบันมีธนาคารที่ให้บริการบัตรเดบิตทั้งหมดจำนวน 10 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารนครหลวงไทย ธนาคารทหารไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด ธนาคารยูโอบี และธนาคารออมสิน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบบัตรเดบิตของแต่ละธนาคารตามตารางที่ 3.4 พบว่า บัตรเดบิตของธนาคารออมสินมีค่าธรรมเนียมแรกเข้าและรายปีถูกกว่าธนาคารพาณิชย์อื่นๆ โดยคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้า 50 บาท และค่าธรรมเนียมรายปี 100 บาทต่อปี ส่วนธนาคารกรุงเทพสามารถกำหนดวงเงินในการเบิกถอนและชำระค่าสินค้าและบริการได้สูงสุด โดยสามารถถอนเงินได้ 500,000 บาทต่อวัน ใช้ชำระค่าสินค้าและบริการได้ 150,000 บาทต่อวัน ซึ่งทั้งอัตราค่าธรรมเนียมในการถือบัตรและวงเงินที่สามารถใช้ได้สูงสุดต่อวัน ถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการเลือกใช้บริการบัตรเดบิตของลูกค้าผู้บริโภคโดยทั่วไป

ตารางที่ 3.4

การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายและสิทธิประโยชน์ของการใช้บริการบัตรเดบิตของแต่ละธนาคาร

ธนาคาร	ชื่อบัตร	ค่าธรรมเนียมแรกเข้า	ค่าธรรมเนียมรายปี	วงเงินเบิกถอนสูงสุด/วัน	วงเงินซื้อสินค้าสูงสุด/วัน	รายการส่งเสริมอื่นๆ
กสิกรไทย	FLEX - C	100	200	200,000	100,000	-
กรุงศรีอยุธยา	FRIEND	100	200	100,000	100,000	FRIEND CLUB
กรุงเทพ	BE 1 st	100	200	500,000	150,000	รับส่วนลดร้านค้า
กรุงไทย	KRUNGTHAI VISA DEBIT					
	- บัตรมาตรฐาน (Classic)	100	150	150,000	150,000	-
	- บัตรทอง (Gold)	150	200	150,000	150,000	คุ้มครองอุบัติเหตุ
นครหลวงไทย	SCIB D CARD	100	150	150,000	150,000	SCIB BUFFET
ทหารไทย	TMB BUDDY CARD	100	200	200,000	60,000	TMB REWARD
ไทยพาณิชย์	SCB EASY CARD	100	200	200,000	200,000	-
สแตนดาร์ดฯ	STD CHARTERED VISA ELECTRON	50	150	100,000	100,000	-
ยูโอบี	UOB VISA ELECTRON	100	200	80,000	100,000	UOB REWARD
ออมสิน	GSB VISA DEBIT	50	100	40,000	100,000	-

ที่มา : ทำเนียบบัตรเครดิต 2006, การเงินการธนาคาร, น.176 – 199.